

Infekčné komplikácie biologickej liečby — kazuistika

Hudáčková D.¹, Urbančíková I.¹, Koľvek G.², Sádová E.²

¹ Detské infekčné oddelenie, DFN Košice

² Klinika detí a dorastu LF UPJŠ a DFN Košice

„Biologická liečba“

- cieleňé liečebné stratégie zasahujúce konkrétňy patomechanizmus tej ktorej choroby (liečba cytokínmi alebo molekulami blokujúcimi účinky konkrétňých cytokínov, ich receptorov a pod.)

„targeted therapy, t. j. cieleňá liečba“

- vysoko účinné látky biologickej povahy, podobné s látkami produkovanými v organizme, ich funkčnými agonistami alebo antagonistami (či blokátormi)
- vysoko špecifický biologický účinky – pôsobia na molekulovo presne definovaný cieľ: molekula, väzobné miesto (receptor) v príslušnej efektorovej alebo regulačnej bunke, produkt mutovaného génu
- zvýšená účinnosť, bezpečnosť liečby
- ovplyvnenie kvality a/alebo kvantity príslušnej biologickej reakcie -

modifikátori biologickej odpovede (Biological Response Modifiers – BRMs)

Biologická liečba

- autoimunitné, onkologické, reumatologické, neurologické ochorenia (idiopatická artritída, psoriatická artritída, chronické črevné ochorenia, graft-versus-host,...)
- cieľ - cytokíny: tumor necrosis factor(TNF) α ; interleukíny (IL) 6, 12, 23;
- receptory pre IL-1 α (IL-1A), IL-1 β (IL-1B), ...

Biologická liečba

TNF- α blokátory

- monoklonálne anti TNF protilátky (infliximab, adalimumab, golimumab, certolizumab)
- solubilné TNF receptory (etanercept)

Non-TNF- α blokátory

Monoklonálne protilátky

tocilizumab, ustekinumab, canakinumab – ľudská MP proti IL 6

natalizumab – rekombinantná ľudská MP proti α -4-integrínu

rituximab – chimérická MP proti CD20 proteínu

belimumab – ľudská IgG1- λ MP proti solubilnému ľudskému proteínu stimulátora B Ly

Rekombinantní antagonisti IL1

anakinra – rekombinantný antagonista IL-1 receptor (IL-1R)

Proteíny fúzie

abatacept, rilonacept

tofacitinib

Target antigens		Brand name (trade name)	Structure	
Soluble	Complement component C5 TNF- α	Eculizumab/5G1.1 (Soliris)	Humanized glycosylated hybrid IgG ₂ -IgG ₄ κ	
		Infliximab/chimeric A2 (cA2) (Remicade)	Chimeric IgG ₁ κ	
		Adalimumab/D2E7 (Humira; Trudexa)	Fully human scFv IgG ₁ κ	
		Certolizumab pegol/CDP870 (Cimzia)	Pegylated Fab' fragment of humanized IgG ₁	
		Afelimomab	F(ab') ₂ fragment of a murine mAb	
		Golimumab/CNTO148 (Simponi)	Human IgG ₁ κ	
		Nerelimomab/CDP571	Murine	
		IgE	Omalizumab (Xolair)	Humanized IgG ₁ κ
			Fontolizumab	Humanized IgG ₁
			Fresolimumab/GC-1008	Human IgG ₄
	IFN- γ	Metelimumab/CAT-192	Human IgG ₄	
		Lerdelimumab/CAT-152	Human IgG ₄	
	TGF- β _{1/3}	Canakinumab/ACZ885 (Ilaris)	Human IgG ₁	
		IL-1 β	Humanized IgG ₁	
	IL-4	Pascolizumab/SB 240683	Humanized IgG ₁	
		IL-5	Mepolizumab/SB-240563	Humanized IgG ₁
	IL-12 and IL-23 (p40 subunit)		Reslizumab/SCH 55700 (Cinquil)	Human-rat IgG ₄
		IL-17A	Briakinumab/ABT-874	Human IgG ₁ κ
	CCL11/eotaxin		Ustekinumab/CNTO 1275 (Stelara)	Human IgG ₁
		CD126/IL-6R	Secukinumab/AIN-457	Human IgG ₁ κ
Membrane	CD2		Bertilimumab	Human
		Tocilizumab (Actemra)	Humanized IgG ₁ κ	
	CD3 ϵ	Atlizumab	Humanized IgG ₁	
		Siplizumab/MEDI-507	Humanized IgG ₁ κ	
	CD4	Muromonab-CD3 (Orthoclone OKT3)	Mouse IgG _{2a}	
		Otelixizumab/TRX4	Humanized IgG _{1,2}	
	CD4	Teplizumab/MGA031/hOKT3 γ 1 (Ala-Ala)	Non-activating humanized IgG ₁ altered to prevent binding to the Fc γ receptor	
		CD4	Visilizumab (Nuvion)	Humanized mutated IgG ₂ characterized by lack of binding to Fc γ receptors
	CD4		Clenoliximab	Macaque Fv/human Fc γ ₄ (Primatized) chimeric
		CD4	Keliximab/IDEC CE9.1	Macaque Fv/human Fc γ ₁ (Primatized) chimeric
CD5/Ly-1	Zanolimumab/HuMax-CD4		Human IgG ₁ κ	
	CD11a/ α ₁ β ₂ integrin/LFA-1	Zolimomab aritox/H65	Murine IgG ₁ ricin A-chain immunoconjugate	
CD19		Efalizumab (Raptiva, formerly Xanelim)	Humanized IgG ₁ κ	
	CD19	Odulimomab	Murine IgG ₁	
CD19		SAR-3419	Humanized IgG ₁ conjugated to the maytansine derivative DM4	

CD20 type I mAbs stabilize CD20 on lipid rafts, leading to stronger C1q binding, potent induction of CDC, and low levels of direct cell death Type II mAbs do not stabilize CD20 in lipid rafts, exhibit reduced binding to C1q, induce lower levels of CDC, but induce potent direct cell death	Rituximab/chimeric 2B8 (IDEC-C2B8) (Rituxan, MabThera) (type I) Ocrelizumab/PRO70769 (type I) Ofatumumab/2F2/HuMax-CD20 (Arzerra) (type I) Veltuzumab/IMMU-106/hA20 (type I) Afutuzumab/GA101 (type II) Tositumomab (type II) Ibritumomab tiuxetan (MXDPTA)/IDEC Y2B8 (Zevalin) Bectumomab/IMMU-LL2 Epratuzumab/hLL2/IMMU-102 (Lymphocyte ®) Inotuzumab BL22/CAT-3888 Moxetumomab pasudotox/CAT-8015/HA22	Chimeric IgG ₁ κ Humanized IgG ₁ Humanized IgG ₁ κ Humanized IgG ₁ κ Humanized IgG ₁ with glycol-engineered Fc portion Murine IgG _{2a} ; the ¹³¹ I conjugate (Bexxar) is used for radioimmunotherapy Murine IgG ₁ κ; the ⁹⁰ Y conjugate is used for radioimmunotherapy Murine IgG _{2a} Humanized IgG ₁ Humanized IgG ₄ ; ozogamicin conjugate (CMC-544) Fv fused to a truncated form of <i>Pseudomonas</i> exotoxin _{253-264/381-613} (PE38) Macaque Fv/human Fcγ ₁ (Primatized) Humanized IgG ₁ κ Chimeric murine/human IgG ₁ κ Murine IgG ₁ Anti-Tac Fv fused to a truncated form of <i>Pseudomonas</i> exotoxin _{253-264/381-613} (PE38) Chimeric murine/human IgG ₁ Human IgG ₁ κ Chimeric IgG ₁ κ; brentuximab vedotin (Adcetris) is chemically conjugated to monomethylauristatin E Humanized IgG ₄ . The ozogamicin conjugate (Mylotarg) was the first drug-mAb conjugate, approved by FDA in 2000, but Pfizer announced a voluntary withdrawal in the USA on June 2010 because of severe veno-occlusive disease Humanized IgG ₁ Humanized IgG ₁ Humanized IgG ₄ κ Humanized IgG ₁
CD22	Lumiliximab/IDEC-152 Daclizumab (Zenapax) Basiliximab (Simulect) Inolimomab/BT563 LMB-2	
CD23 CD25/IL-2 receptor		
CD30/Ki-1 Ag	SGN30 MDX-060 Brentuximab/cAC10/SGN-35	
CD33	Gemtuzumab	
CD40 CD49d/α ₄ integrin (both α ₄ β ₁ and α ₄ β ₇)/VLA-4	Lintuzumab/HuM195 (Zamyl) Dacetuzumab/SGN-40 Natalizumab (Tysabri, Antegren) Vedolizumab/MNL-0002	

Infekčné komplikácie biologickej liečby

- zvýšené riziko infekčných komplikácií
- rôzne látky, dávkovanie, fáza ochorenia, iná liečba
- vírusové, gastrointestinálne, kožné infekcie

Davies, H. Dele, and Committee on Infectious Diseases. Pediatrics, 2016

Christensen R, et al. Cochrane Database Syst Rev. 2011

Singh, Jasvinder A., et al. The Lancet, 2015

Koo, S. et al Infectious disease clinics of North America, 2010

Infekčné komplikácie biologickej liečby

- zvýšené riziko infekcie alebo reaktivácie
  - mykobakteriálne infekcie (*Mycobacterium tuberculosis*, nontbc mykobaktérie)
  - vírusové infekcie (HSV, VZV, EBV, hepatitída B)
  - mykotické infekcie (histoplamóza, kokcidioidomykóza)
  - oportúnne infekcie

TBC (*Mycobacterium tuberculosis*)

- riziko reaktivácie (aj pri základnom ochorení, bez liečby)
- TNF- α inhibítory
- všetci pacienti pred liečbou – testy na latentnú infekciu:
TST a/alebo INF- γ assay (IGRA)
(IGRA: QuantiFERON, T-SPOT)
- každoročné rutinné testovanie – nie je odporúčané (symptómy, rizikové faktory)
- susp./aktívna TBC – prerušenie biologickej liečby do vylúčenia/vyliečenia TBC

Atypické mykobakteriózy

- 2x častejšie u dospelých
- pľúcne postihnutie – 56%, extrapulmonálne 44%
- *Mycobacterium avium*
- nie je skriningový test
- dif. dg. pri febrilitách, lymfadenitídach

Herpetické infekcie (HSV, VZV, EBV)

- rutinné testovanie VZV sa neodporúča
- očkovanie neimúnnych
- pacienti so susp. infekciou VZV, HSV – prerušenie biologickej liečby, nasadenie antivírusovej liečby

EBV

- základné sérológie na začiatku dg. , pri symptómoch

Hepatitída B

- rituximab
- skríning HBsAg, antiHBc (total, IgM), AST, ALT
- očkovanie neimúnnych
- pacienti s rizikom reaktivácie (chronické ochorenie, vyliečení) pravidelné testovanie á 1–3 mesiace, monitorovanie ALT, markerov hepatitídy, HBV DNA (až 6 mesiacov po ukončení biologickej liečby)

Ostatné infekcie:

Mykotické infekcie: *Aspergillus*, *Coccidioides*, *Histoplasma*, *Cryptococcus*,
Sporothrix, *Candida*

Protozoálne: *Pneumocystis* (rutuximab)

Bakteriálne: *Listeria* (infliximab), *Legionella*

Pred biologickou liečbou

- zhodnotenie infekčných rizík:
  - anamnéza (expozícia, miesto pobytu, cestovanie, očkovanie)
  - základný skríning

- očkovanie pred začiatkom biologickej liečby
  - 2 týždne – inaktivované a subjednotkové vakcíny
  - 4 týždne – živé vakcíny
  - počas liečby – neživé, subjednotkové (chrípka)

- imunizácia kontaktov v spoločnej domácnosti

TABLE 1 Summary of Suggested Screening/Immunizations Before and After BRM Therapy

---

Suggested screening/immunizations before BRM started

Thorough history

- Document previous vaccines, antibody testing when indicated (routine antibody testing not recommended for varicella)
- Query about possible exposure and epidemiologic risk factors for histoplasmosis and coccidioidomycosis
- Query about history of recurrent HSV
- Consider serologic testing for EBV
- Screen for past hepatitis B and determine need for vaccine (Table 3)

Routine immunizations

- Follow current AAP, Centers for Disease Control and Prevention, and American Academy of Family Physicians guidelines^{16,17}
- Give recommended vaccines, inactivated, or subunit vaccines 2 weeks before initiation of BRM
- Consider safety of giving live vaccine; if appropriate, give 4 weeks before initiating BRM¹⁸

TB

- Test for latent TB and manage based on result (see ref 19 for algorithm)

Suggested screening/immunizations after BRM started

Routine immunizations

- May still receive routine inactivated, polysaccharide, recombinant, or subunit vaccine^a
- Give annual inactivated influenza vaccine¹⁸
- Avoid live vaccines, unless under special circumstances with help of infectious diseases specialist¹⁸

Immunizing immunocompetent household contacts (before or during treatment)?

- Follow AAP guidelines for immunizing household contacts of immunocompromised patients¹⁸

Risk of listeriosis

- Avoid unpasteurized milk and milk products, uncooked meats²⁰

Febrile or serious respiratory illness during BRM therapy

- Consider stopping BRM and actively search for infections including bacterial, mycobacterial, and opportunistic infections

Suggested screening/immunizations after BRM stopped

Routine immunizations

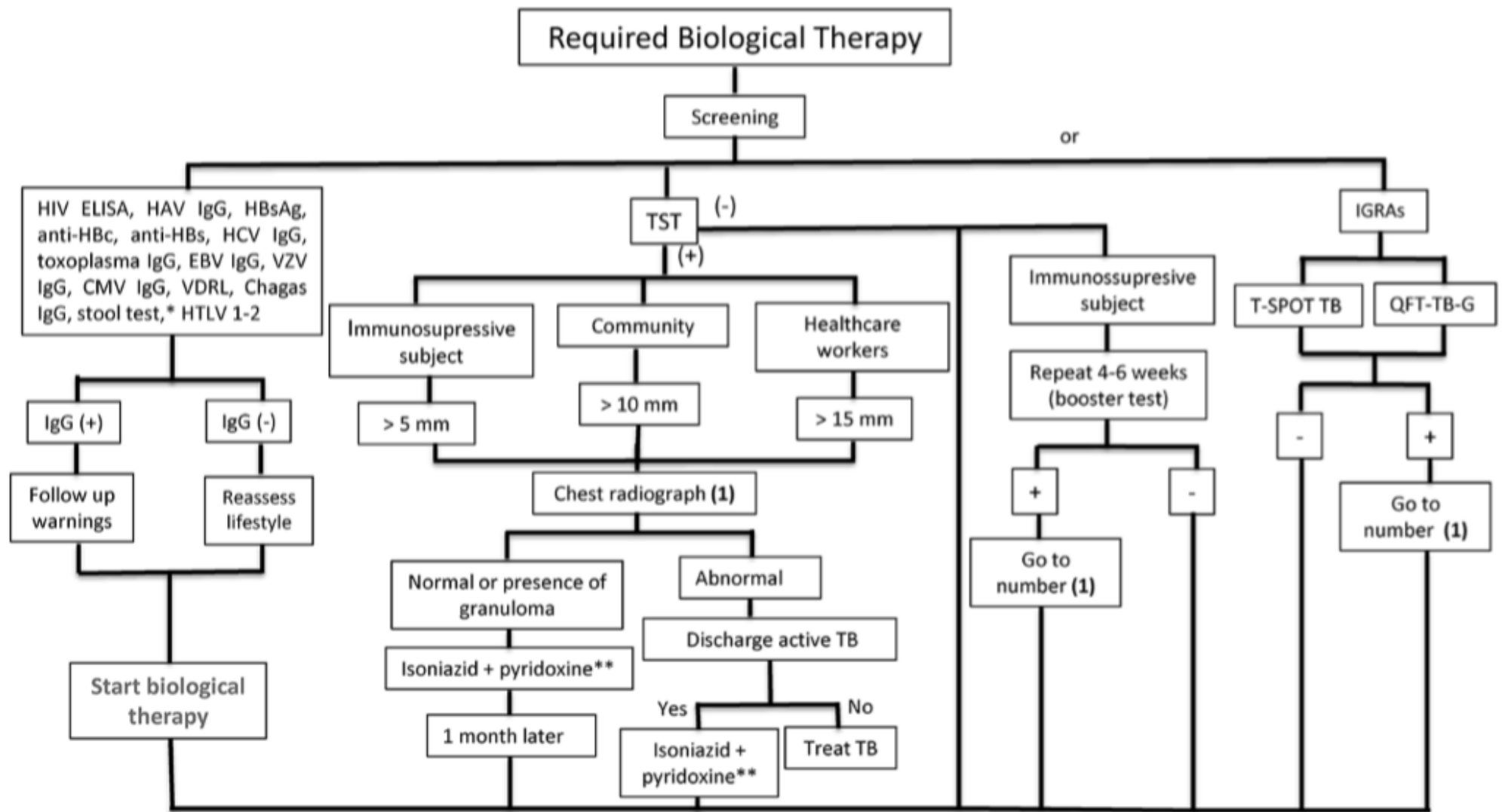
- May still receive routine inactivated, polysaccharide, recombinant, or subunit vaccine^a
- Timing of giving live vaccines after stoppage of BRM ± other immunosuppressive agents?
- Consult infectious diseases specialist

These are suggestions only. Each situation should be guided by clinical scenario, and the help of an infectious diseases consultant may be sought.

^a If receiving rituximab, may not respond.

Figure 1. Infection diseases assessment algorithm for patient requiring biological therapy.

Anti-HBc: hepatitis B core antibody; anti-HBs: hepatitis B surface antibody; CMV: cytomegalovirus; EBV: Epstein-Barr virus; ELISA: enzyme-linked immunosorbent assay; HAV: hepatitis A virus; HBsAg: hepatitis B surface antigen; HCV: hepatitis C virus; HIV: human immunodeficiency virus; HTLV1-2: human T-lymphotropic virus; IgG: immunoglobulin G; IGRA: interferon gamma release assay; TST: tuberculin skin test; VDRL: venereal disease research laboratory; VZV: varicella zoster virus. *HTLV-1 and 2 serology test are only recommended for countries with high prevalence of the infection. **Isoniazid and pyridoxine doses according to international recommendation for latent TB.

Kazuistika

- r. 2016   15-ročné dievča

Centrum na očkovanie detí s komplikáciami po očkovaní a kontraindikáciami očkovania

OA: Dieťa z 2.fyziologickej gravidity, pôrod v termíne, PH 3650 g/ 52cm, popôrodná adaptácia primeraná Operácie: apendektómia v r.2005
Od 9 rokov dg. Atypický hemolyticko-uremický syndróm
(homozygotná mutácia complement factor H-related protein 1)

Hospitalizácie:

XII/2009 Hemolyticko – uremický syndróm (HUS)

I/2010 1. relaps

VII/2010 2. relaps, homozygotná delécia CFHR1, pozitívne protilátky proti faktoru H

X/2010 3. relaps

XI/2011 4. relaps

- opakované plazmaferézy, transfúzie ery masy, ČZP, Trc, hemodialýzy

- máj 2012 - biologická liečba eculizumab

Ekulizumab je humanizovaná monoklonálna protilátka IgG2/4κ vyprodukovaná v bunkovej línii NS0 rekombinantnou DNA technológiou

- eculizumab - monoklonálna protilátka, ktorá sa viaže na C5 zložku komplementu a inhibuje vznik terminálneho membrány atakujúceho komplexu komplementu

4.3 Kontraindikácie

Precitlivenosť na ekulizumab, myšacie proteíny alebo na ktorúkoľvek z pomocných látok uvedených v časti 6.1.

Liečba Solirisom sa nesmie začať u pacientov (pozri časť 4.4):

- s nevyliečenou infekciou spôsobenou *Neisseria meningitidis*
- ktorí neboli v súčasnosti zaočkovaní proti *Neisseria meningitidis*, pokiaľ nedostali profylaktickú liečbu príslušnými antibiotikami po dobu 2 týždňov po očkovaní.

4.4 Osobitné upozornenia a opatrenia pri používaní

Neočakáva sa, že Soliris ovplyvní aplastický komponent anémie u pacientov s PNH.

Meningokoková infekcia

Použitie Solirisu v dôsledku mechanizmu jeho účinku zvyšuje náchylnosť pacienta na meningokokovú infekciu (*Neisseria meningitidis*). Môže sa vyskytnúť meningokokové ochorenie zapríčinené ktoroukoľvek séro skupinou. Na zníženie rizika infekcie musia byť všetci pacienti zaočkovaní proti meningokokovej infekcii najmenej 2 týždne pred používaním Solirisu, pokiaľ riziko oneskorenia liečby Solirisom neprevažuje nad rizikami rozvoja meningokokovej infekcie. Pacienti, ktorí sa začnú liečiť Solirisom v čase kratšom ako 2 týždne po meningokokovej vakcinácii, musia byť liečení príslušnými profylaktickými antibiotikami počas 2 týždňov po očkovaní. V prevencii bežných patogénnych meningokokových sérotypov sa odporúčaú vakcínv proti séro skupinám A, C, Y, W 135 a B, ak sú dostupné. Pacienti musia byť očkovaní alebo preočkovaní podľa súčasných národných smerníc pre očkovanie.

Kazuistika

- r. 2016 15-ročné dievča

Centrum na očkovanie detí s komplikáciami po očkovaní a kontraindikáciami očkovania

Odporúčanie:

- očkovanie proti meningokokom, a to podanie konjugovanej meningokokovej štvorvalentnej vakcíny (A,C,Y,W-135) a vakcíny proti meningokokom séroskupiny B

Nedostupnosť vakcíny proti meningokokom skupiny B na Slovensku, úhrada vakcíny nebola schválená zdravotnou poisťovňou a očkovanie nebolo realizované

Kazuistika

- júl 2017 17- ročná pacientka

Terajšie ochorenie:

- príjem rajónna nemocnica 23,09 hod. : hyperpyrexie, bolesť hrdla
- 3,00 hod. bolesti brucha, vracanie, hematómy, bez príznakov meningeálneho dráždenia
- urea 7,8 .. 9,2 mmol/l kreatinín 127..185 umol/l CRP 37,7mg/l
- PT 45,3% INR 1,6 KO: Trc 73 x10^{na9}/l

- príjem KDD DFN:

TK 85/62 TT 36,7 PF 110/min sat O₂ 99% GCS 15

- sufúzie 0,3 – 3 cm po celom tele
- CRP 100 mg/l PCT viac ako 100 ug/l
- PT 35,3% INR 1,95 D-dim >20 mg/l
- Trc 62 x10^{na9}/l, urea 11 mmol/l

- preklad KPAIM

relaps základného ochorenia x meningokoková sepsa

Kazuistika

Vyšetrenia:

Hb 63 g/l Urea 35,1 mmol/l Kreatinín 707 umol/l

Liečba:

Obehová instabilita, známky kardiálneho zlyhávania: noradrenalín, dobutamín

ATB: cefotaxim, ciprofloxacín

DIC: LMWH, opakovane ČMP

Bronchopneumónia: meronem, flukonazol, vankomycín

Anúria, renálne zlyhanie - opakované hemodialýzy, plazmaferéza

Liečba hypertenzie

Renálne zlyhanie, nutnosť hemodialýzy, známky flare základného ochorenia –

9. deň hospitalizácie – eculizumab

Kazuistika

Diagnózy: Sepsa, bližšie neurčená

Septický šok

Akútne renálne zlyhanie

DIC

Atypický hemolyticko-uremický syndróm v anam.

Homozyg.mutácia CFHR-1, pozitívne autoprotiátky proti faktoru H

Artérová hypertenzia

Trikuspidálna insuficiencia I.- II.stupňa

Mitrálna insuficiencia II. stupňa

***Neisseria meningitidis* sk. B (PCR)**

Dg.: Meningokoková sepsa

Záver

- všetci pacienti s novodiagnostikovaným autoimunitným ochorením
  - budúci kandidáti na biologickú liečbu
- skríning na potenciálne oportúnne infekcie v čase dg. a pred začiatkom podávania imunosupresív
  - nedostupnosť niektorých vakcín pre rizikové skupiny -
život ohrozujúca infekcia !